

TĖVIŠKĖS AIDAI

Lietuvos
racionali
M. Mažvydo
biblioteka

LIETUVIAI PASAULYJE

Nr. 30 (1573) 1987 m. liepos 29 d. Melbourne XXXII M E T A I

Septintojo Lietuvos krikščionybės šimtmečio angoje

Lietuvos vyskupų ir vyskupijų valdytojų laiškas tikintiesiems, švenčiant Lietuvos krikšto 600 metų jubiliejų. Vatikaną pasiekė Lietuvos vyskupų ir vyskupijų valdytojų laiškas, kuris birželio 28 dieną buvo skaitomas Lietuvos bažnyčiose. Laiškas yra padalintas į dvi dalis. Pirmoje dalyje laiško autoriai trumpai apžvelgia istorinį krikščionybės kelią Lietuvon. Antroje dalyje - žvelgia į ateitį.

O Kristau, Pasaulio Valdove, ir žemės, ir aukšto dangaus! Tau amžiais ir garbė, ir šlovė varpai širdyse mūsų gaus. Kaip pavasario žydinčioj šventėj žydi Kristaus šviesi vėliava. Su Tavim eina tautos gyventi, su Tavim eis visa Lietuva!

Šiandien Vilnius banguoja. Iš visos Lietuvos suplaukė žmonės į šventę - į savo tėvų ir Tėvynės Krikšto jubiliejų!

Prieš 600 šimtus metų aukštų savo valdovų pakviesti krikščionys bajorai, miestelėnai, valstiečiai, pradėta statyti bažnyčias, netrukus ir mokyklas; Lietuva galutinai įžengė į krikščioniškosios Europos šeimą kaip žinomas narsumu, jauniausias tikėjimu narys.

I
Dabar krikščionybė Lietuvoje nebe kūdikis, per 600 metų ji jau yra išgyvenusi pavasarių bei vasarų, deja, taip pat rudenių ir žiemų.

Vytauto, Jogailos, jų brolių ir jų vaikų vaikų Gediminaičių laikai - pavasaris. Besikalantys daigai, besiskleidžiantys pumpurai. Su vargais, su šalnomis. Ir pirmieji šventumo bei švietimo vaisiai: šventasis karalaitis Kazimieras, palaimintasis vienuolis Mykolas Giedraitis; Vytauto sūnėnas - kunigaikštis Jonas - Krokuvos universiteto rektorius.

Su vasaros darbymete galime palyginti šimtą metų nuo XVI a. vidurio iki XVII a. vidurio. Tai

reformacijos ir kontrreformacijos laikai. Išsijuoję darbuojasi žodžiu ir plunksna Martynas Mažvydas ir Mikalojus Daukša; Kulvietis, Rapolionis - ir Skarga, Sirvydas. Iškyla uolūs tvirtos dvasios ganytojai: Žemaičių vyskupas Mekelelis Giedraitis, Vilniaus, o paskui Krokuvos vyskupas Jurgis Radvila - kardinolas ir kandidatas į popiežius. Suspindi skaidrus mokslo židinys - vienuolių jėzuitų vadovaujamas Vilniaus universitetas.

Gūdus ruduo - tolesni pusantro šimto metų: karai, marai, senosios Valstybės žlugimas. Bet ūkanos nebuvo be prošvaisčių. Gausėjo religinė literatūra, švietimas paplito liaudyje, kilo bažnyčių statymo banga. Apvaizda rengė savo žmones jų laukiančiai žiemai, kuri truko visą XIX amžių ir ypač sunki buvo antrą to amžiaus pusę, kada "nei žodžio, nei rašto nelėdo erelis, suspaudęs sparnais". Bet kaip rugelis, tas žemkentėlis, ir šaldoma, ir ledų kaustoma Lietuvos krikščionybė nesušalo, nesunykė. Ištvėrė ir dar pagilėjo, ir galutinai sutapo su tauta. Per vyskopus Valančių ir Baranauską, kunigus Strazdėlį, Vienažindį, Maironį, Vaižgantą, Jakštą ir daugybę tylių darbininkų kunigų ir pasauliečių, per daugybę carinės represijos aukų Dievo Apvaizda ugdė želmenis antrajam pavasariui.

Tas naujas pavasaris atėjo su spaudos draudimo panaikinimu XX a. pradžioje ir truko ketvertą dešimtmečių. Tai buvo nepaprasto katalikų kultūrinio ir religinio judrumo metas: spauda, draugijos, švietimas, vienuolijos, įkurta bažnytinė provincija, išugdyta katalikų šviesuomenė.

(Nukelta į 4 puslapį)

— Filipinų kard. Sin liepos 8 d. išskrido į Maskvą, kur Rusijos stačiatikių Bažnyčios kvietimu išbus apie 10 d., aplankys Leningradą, Kijevą, Rygą, Kauną ir Vilnių. Spaudos agentūros atkreipia dėmesį, kad kard. Sin priėmė šį kvietimą tik su sąlyga, kad jam būtų leista aplankyti taip pat ir katalikiškąją Lietuvą. Agentūros pažymi, kad bus pirmas svetimšalio kardinolo vizitas Lietuvoje po 1978 m., kai ten lankėsi Vengrijos Bažnyčios primas kardinolas Lekai.

— Lietuvos katalikų Bažnyčios delegacija, dalyvavusi birželio mėnesį įvykusiose Lietuvos krikšto 600 m. jubiliejaus iškilmėse Romoje, liepos 8 grįžo atgal per Maskvą į Lietuvą. Delegacija Romoje išbuvo pora savaitių, ketelą kartų susitiko su pop. Jonu Paulium II, aplankė Romos šventoves, muziejus, kultūros paminklus. Aštuonių kunigų delegacijai vadovavo Telšių vysk. A. Vaičius. Delegaciją Romos aerodrome išlydėjo Bažnyčios Viešųjų Reikalų Tarybos sekretoriaus pavaduotojas prel. A. Bačkis, lietuviai kunigai ir pasauliečiai.

— Žemaičių Kalvarijoje, kuri dabar pavadinta Varduvos vardu, nuo liepos 2 iki 10 dienos vyko didieji Marijos aplankymo atleidai. Ši šventė į Žemaičių Kalvariją sutraukia nesuskaitomas minias tikinčiųjų ne tik iš Lietuvos, bet ir iš kaimyninių kraštų - Latvijos, Gudijos, maldininkų grupės atvyksta net iš tolimiausių Sov. Sąjungos respublikų, kaip Kazachstano. Apskaičiuota, kad šią šventę kasmet aplanko apie 150-200 tūkstančių maldininkų. Žemaičių Kalvarija yra pagarsėjusi stebuklingu Dievo Motinos paveikslu ir Kryžiaus keliais, kurių stotys yra išdėstytos plačioje miestelio apylinkėje ant kalnelių. Marijos paveikslas į Žemaičių Kalvariją atgabentas iš Romos 1650 m., o Kryžiaus kelius čia įkūrė vyskupas Tiškevičius 1637 m.

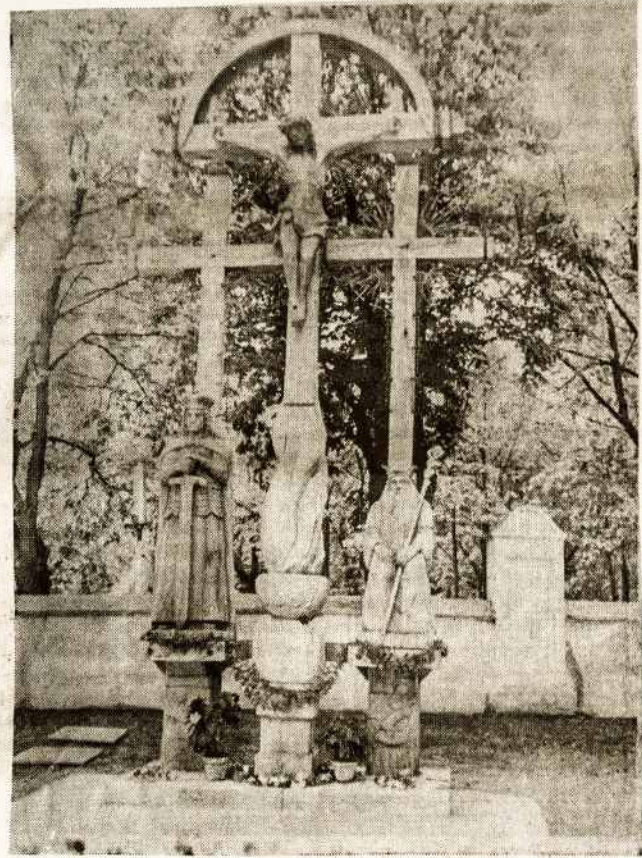
— VLIKo pirm. Dr. K. Bobelis, dalyvavęs Romoje Lietuvos krikšto jubiliejaus iškilmėse, grįždamas buvo sustojęs Londone ir susitiko su lietuviais veikėjais ir Lietuvos pasiuntinybe. Londone Lietuvos krikščionybės 600 m. jubiliejaus minėjimas vyko liepos 26 d. šv. Kazimiero bažnyčioje, kurios rektorius yra kun. Jonas Sakevičius MIC, o šv. Mišias atnašavo Westminsterio arkivyskupijos dėl rytinio Londono vysk. Victor Guazzelli.

SVEIKI BROLIAI LIETUVIAI !

Lietuviams atvykus į Romą Lietuvos krikščionybės jubiliejui, popiežius Jonas Paulius II nuoširdžiai pasveikino juos, ir visa tai buvo perduota per Vatikano radiją.

- Nuosirdžiai sveikinu jus, brangūs broliai lietuviai, atvykusius į Romą minėti savo garbingos tautos Krikšto Jubiliejų.
  - Si šventė tenuveda jus vis arčiau prie Kristaus.
  - Dievo Motinos Marijos, palaimintojo Jurgio, ir šventojo Kazimiero užtariam, tvirtai laikykitės tikėjimo, kuriam ištikimi buvę jūsų tėvai.
  - Visa Bažnyčia meldžia jums malonės laikytis doros, ištvėrti ir perduoti ateinančiai kartai krikščionišką tikėjimą ir papročius.
  - Grįžę į namus, liudykite tą dvasinį pakilimą, kurį išgyvenate čia.
  - Tą prašau Visagalį Dievą, ir su meile laiminu jus ir visą jūsų tautą.
- Garbė Jėzui Kristui!

† Jonas Paulius II

Lietuvos krikšto 600 metų jubiliejaus paminklas pastatytas Šiauliuose šv. Petro ir Povilo bažnyčios šventoriuje. Iš medžio išdrožtas kairėje pusėje Vytautas Didysis, dešinėje pusėje pagonių vaidila. Apačioje parašyta: 1387 "Kryžiaus šviesioje užgeso pagonių ugnis". Ši nuotrauka gauta dabar iš Lietuvos.

Išėivija kuria kultūrinės vertybes

STAMBUS MOKSLININKO ĮNAŠAS Į KULTŪROS LOBYNĄ

Džiugu, kad lietuviai kultūrininkai išėivijoje, nežiūrint jų amžiaus senėjimo, ir išėivijos saulėleidžio metais vis dar sugeba sukurti kultūrinės vertybes, naudingas ne tik patiems išėiviams, bet ir visai lietuvių tautai, taigi išliekančias ir turinančias mūsų kultūrą. Vis dar kiekvienai metal sulaukiame vertingų mokslinių studijų, grožinės literatūros kūrinių, dailės darbų, teatro bei scenos veikalų ir kitų vertybių. Mūsų kultūrinės institucijos ir Lietuvių fondas daug padeda kūrėjams kūrinius paruošti ir juos išleisti. Neseniai Čikagoje LB Kultūros tarba kartu su vietos Bendruomenės vadovais suruošė gražią Premijų šventę, kurios metu buvo reikiami įvertinti, pagerbti ir premijomis apdovanoti 5 kultūrininkai. Bėr tai toli gražu ne visas 1986 metų derliaus vainikas: dar keli premijuoti kultūrininkai, laimėję premijas, bus atžymėti kitose vietovėse, skirtingu laiku.

Bet ne tikai premijomis įvertintieji kūrė kultūrinės vertybes. Mūsų tarpe yra atskirų asmenų, kurie kuria savo iniciatyva ir dažnai savo lėšomis leidžia savo mokslo darbus, nereikalaudami įvertinimų, premijų bei apdovanojimų. Apie vieną tokį kultūrininką – mokslininką čia ir pakalbėsime – naujo jo mokslo darbo pasirodymo proga. Tai pref. Dr. Jonas Balys.

Jis gimė 1909 m. Studijavo Kauno, Grazo, Vienos universitetuose ir čia 1933 m. gavo daktaro laipsnį. Kauno ir Vilniaus universitetų profesorius, etnografas ir folkloristas, Tautotyros katedros, Lietuvių Tautosakos archyvo vedėjas, Tautosakos darbų redaktorius, daugelio studijų autorius. Tremtyje bei išėivijoje - Pabaltijo, Indianos ir kitų u-tų bei mokslinių institucijų profesorius, mokslinis bendradarbis. Dabar pensininkas.

Skaitytojas jau žino, kad tautosaka tai yra liaudies meno šaka, jos folkloro dalis, kolektyvinė kūryba kuriama ir platinama ne raštu, bet atpasakojimo keliu ir tokiu būdu perduodama iš kartos į kartą. Žinoma, su tam tikru patobulinimu, įvairiais variantais. Iš lietuvių tautosakos ypač žinomos jos dainos, raudos, sutartinės, baladės, pasakos, pasakojimai, sakmės; be to dar smulkioji tautosaka - patarlės, priežodžiai, mįslės, burtai, užkalbėjimai, papročių aprašymai. Visa tai labai didelis lie-

.....

BRONIUS KVIKLYS

Mūsų specialus bendradarbis

Čikagoje

.....

tuvių tautos turtas. Žinia, kad jis, būdamas neužrašytas, nyksta, ir todėl jau nuo XVIII a. buvo susirūpinta jo rinkimu, užrašymu, tyrinėjimu. Vienas iš tokių tautosakos puoselėtojų Lietuvoje ir buvo dr. Jonas Balys.

Suprantama, kad išėivijoje rašyti darbus apie mūsų tautosaką nėra lengva, nes pagrindiniai šaltiniai liko okup. Lietuvoje ir mūsų išėivijos mokslininkams jie praktiškai nėra prieinami. Jais kaip ir negalėjo pasinaudoti ir d. J. Balys, pats savo laiku, nepriklausomybės metais, tuos turtus kaupęs.

O vis dėlto jis išėivijoje sukūrė ir paskelbė dešimtį labai svarbių savo srities mokslo veikalų. Štai jų eilė: Dvasios ir žmonės, Liaudies magija ir medicina, Suvalkiečių vestuvės, Lithuanian Narrative Folksongs, Lietuvių dainos Amerikoje, Lietuvių kalendorinės šventės, Vaikystė ir vedybos, Mirtis ir laidotuvės. Na, ir paskutinis mus pasiekęs stambus (278 psl.) mokslinis darbas - "Lietuvių žemdirbystės papročiai ir tikėjimai", antrine antrašte - "Lietuvių liaudies tradicijos".

Savo per daug jau finansiškai nuostolingų studijų išleidimo darbu J. Balys mūsų institucijų nepakrovė ir aukų iš niekur neprasė, žinoma, pašalpų, rodosi, iš niekur ir negavo. Šiam reikalui jis įsisteigė Lietuvių Tautosakos leidyklą, pats knygas ne tik rašė, bet prižiūrėjo jų spaudos darbus, taisė korektūras, pagaliau platino prenumeratos būdu. Tai retas, nors ir ne vienintelis atvejis išėivijoje.

Bet ar prasmė išėivijoje leisti mūsų tautosaką liečiančias knygas, kai okup. Lietuvoje išleista ir dar kiekvienai metal išleidžiama daugybė tos srities knygų, kai profesinaliniu būdu ten renkama tautosaka, kai dirba visa eilė amokamų darbuotojų? O vis dėlto yra prasminga ir reikalinga tautosakines studijas leisti.

Kodėl, atsako pats J. Balys. Pasak jį, ne visos ten išleidžiamos studijos yra pakankamai objekty-

vios. Kai kurie, bolševikams neįdomingi dalykai, yra ignoruojami. Mat tautosaka buvo sukurta "prieškolchoziniais laikais", o "šių dienų Lietuvoje daug dėmesio skiriama materialinei kultūrai ir jos įrankiams". Kaip pavyzdį nurodo Pranas Dundulienės paruoštą knygą "Žemdirbystė Lietuvoje", išleistą Vilniuje 1963 m., kurioje "skyreliai apie žemdirbystės papročius yra trumpi ir paviršutiniški. Tokią pažiūrą stengiamasi pateisinti pagal materialistinę ideologiją" Daug kur reikiamsi "perdėtas materializmo garbinimas". Juk ne viena duona žmogus gyvena ir džiaugiasi - rašo savo knygos įžangoje dr. J. Balys. O toliau vėl aiškina: "Kita priežastis nepaisyti senų žemdirbystės papročių yra jų ryšys su religija, ypač su katalikų šventėmis, pvz., sėjos ir pjūties laikas siejamas su tomis šventėmis, bažnyčioje pašventinami grūdai, apeiginiai valgiai ir kt. Be to, vartojami visokie religiniai simboliai, kaip kryžiaus ženklas, persižegnojimas, šventinamos bažnyčioje žolės ir kt. Visa tai yra nebesugrąžinama praeitis, tik sąvaja apie senus laikus, kai dabar savo beturi mažą žemės sklypelį ir visa kita atimta".

Daug ko įdomaus galima rasti minėtoje J. Balio knygoje. Labai daug žinių, vis žmonių tautosaka iliustruotomis, apie žemės arimą, pasėlius, gėles, mėšlavežį, javų ir gyvulių "pakerėjimus", mėnulio įtaką ūkio darbams, pjūtį, jos papročius, apie kūlimą ir kt. Knygos pabaigoje dar atspausdinta taisyklės klausimais keletas J. Balio studijų tomis pačiomis temomis.

Lietuvis be galo mylėjo ir brangino savo žemelę, kuri buvo jo protėvių palikta nuo amžių nuosavybė ir kurią okupantai išplėšė. Tos Lietuvos žemelės savininkai esame ir mes, išėivijos lietuviai. Ji mums brangi. Pabaigai keletas minčių apie mūsų žemę, paimtus iš J. Balio veikalų:

"Žemė yra mūsų maitintoja; 2. Žemė yra mūsų motina. 3. Žmogus yra kilęs iš žemės ir vėl į žemę sugrįš; 4. Žemė yra tiesiog šventa ir tas šventumas prilyginamas krikščioniškam Dievui; 5. Žemė reikia pabučiuoti; 6. Žemės be reikalo negalima mušti (daužyti); 7. Žemei reikia duoti aukų".

BRONIUS KVIKLYS - mūsų nuolatinis bendradarbis Čikagoje, žurnalistikos laureatas, prieš porą metų Popiežiaus Jono Pauliaus II aplovanotas "Pro Ecclesia et Pontifice" ordinu, savo laiške iš liepos 13 d. rašė, kad susilpnėjęs regėjimui sekančią dieną išėina į ligoninę akių operacijai. Jam linkime greitai pasveikti, Aukščiausiojo meldami jam gausios palaimos ir sveikatos.

Printed by "Tėviškės Aidai" 18 Henry St., Kensington Vic. 3031. Published by Mr. Vincas Žemaitis, the President of the Lithuanian Catholic Federal Committee, 17 McMillan St., Clayton, Vic. 3169.

įvykiai

● **Canberra.** Australų spauda skelbia, kad trečiai kadencijai perrinktas Darbo partijos ministeris pirmininkas Mr. Hawke planuoja spalio ar lapkričio mėn. aplankyti Kremlių ir sovietų vadus. Tai bus antrasis Australijos ministeris pirmininkas vykstąs į Maskvą. Pirmasis ten nuvyko Mr. Whitlam 1973 m. ir Pabaltijo okupuotas valstybes de jure pripažino Sovietų Sąjungai. Užsienio reikalų ministeris Mr. Hayden Maskvoje jau buvo porą kartų 1980 ir 1984 m.

● **Sydnejus.** NSW stambioji anglių kasyklų kompanija Hunter Valley savo tarptautiniam klientam pranešė, kad dėl streikų negali pristatyti anglių virš \$ 5 milijonų vertės, taip pat ir uostų unijos planuoja streikuoti, pritarėdamos angliakasių unijoms.

● **Australijos NSW ir Viktorijos kalnuose** gerokai pasnigo praėjusią savaitę, Thredbo Village ir aplinkiniuose kalnuose šviežio sniego net iki 2 metrų storumo. Slidinėtojas tai vienas iš geriausių sezonų, kokio nebuvo per paskutinius 20 metų.

● **Australijos lėktuvų linijos** pakėlė kainas 7% nuo liepos 23 d. Pirmos klasės bilietas 50% daugiau negu ekonominė klasė.

● **Melbournas.** "The Advocate" VII. 23 paskelbė žurnalisto Bruce King straipsnį apie Lietuvą, jai minint Krikščionybės 600 metų jubiliejų, kai vis tebėra Sovietų Sąjungos okupuota. Rašo apie Rainių miškelį, kur 1941 m. sovietų saugumo agentas suorganizavo lietuvių žudynes. Ne per daug seniai Liudvikas Simutis atpažino tą žudynių organizatorių, kad tai yra Petras Raslanas, kurį sovietų valdžia paskyrė net į religinių reikalų tarybą. Mr. King klausia, kur dabar dinga Liudvikas Simutis ir kveičia melstis už įkalintus lietuvius: kun. Sigitą Tamkevičių, kun. Joną Kastytį Matulionį, Nijolę Sadūnaite, Liudviką Simutį.

● **Jungtinių Amerikos Valstijų** karo laivynas pradėjo nuo Irano raketų saugoti Kuwait naftos eksportą ir tai Amerikai kasdieną kainuoja apie \$ 2.400.000. Kuwait yra Arabijos prie šiaurės Persų įlankos kranto. Kuwait plotas tik 6.532 kv. mylios, gyventojai arabai, pusantro milijono, bet turi net penktadalį viso pasaulio naftos rezervų.

● **Šveicarijos** sostinėje Berne lenkų pabėgėliai paskelbė viešą laišką Sovietų lyderiui Gorbačioviui, kad į viešumą iškeltų lenkų karininkų nužudymą Katyno miške, prasidėjus II pasauliniam karui ir nubaustų tuos, kurie yra atsakingi už tas žudynes. Sovietų reikalauja pranešti, kur dingę kiti 10.000 lenkų belaisvių ir prašo į Lenkiją sugrąžinti tų lenkų vadų palaikus, kurie mirė sovietų kalėjimuose po 1945 m. surežisuoto teismo Maskvoje.

● **Varšuva.** Lenkijos 70 intelektualų - rašytojų, menininkų ir profesionalių sąjunga vadovai pasirašė ir nusiuntė laišką sovietinei valdžiai į Maskvą, prašydami dovanoti mirties bausmę 18 metų amžiaus studentui Ryskulbekov, kuris nuteistas mirties bausme už dalyvavimą praėjusių metų pabaigoje Kazachstano sostinėje Alma Atoje įvykusiose studentų riaušėse, reikalaujant laisvės.

● **Pietinėje Europoje** nuo vasaros karščių praėjusią savaitę mirė virš 900 žmonių, daugiausia vyresnio amžiaus, kai Graikijoje temperatūra buvo pakilus iki 45C laipsnių. Tokia karščio banga eina ir per Italiją, Turkiją ir Bulgariją.

T E V I Š K Ė S A I D A I

18 Henry St. Kensington Vic. 3031. Tel. 376 7355

LEIDZIA AUSTRALIJOŠ LIET. KATALIKU FEDERACIJA

Redaktorius kun. Dr. P. Daukyns. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siusti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$ 25. Kituose kraštuose \$ 30. Atskiras numeris 50 c. Skelbimai už skilties vieną cm \$ 1.50. Nuolatiniam skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taise savo nuožiūra.

TĒVIŠKĒS AIDAI

SPAUSDINTAS ŽODIS

Spauda savo galia yra labai didelės reikšmės ir svarbumo, vienai ar kitaip pranešdama žinias, patraukdama skaitytojo dėmesį, sužadindama ir paskatindama žmogaus kritinį vertinimą ir padėdama jam formuoti savo nuosavas opinijas, viešąsias nuomones. Spaudos įtaka yra be galo didelė. Šiandieną visų piliečių privačiam bei viešam gyvenimui daro nepaprastai didelės įtakos viešoji nuomonė. Augą šiuo klausimu nesutarimai dažnai kyla iš pažiūrų į dorovę ir etiką. Tik dori, nei sritis apima visą protaujančio Dievo kūrinio ir pašaukto į antgamtinį žmogaus gyvenimą, jeigu kas doros reikalavimų pilnai ir ištikimai laikosi, tas žengia į savo tobulybės ir laimės pilnatvę.

Vatikano susirinkimas skelbia, kad ir patys skaitytojai turi savo pareigų. Pirmiausiai jie privalo rinktis, kas yra doriškai, moksliškai ir meniškai vertinga, ir vengti, kas būtų dvasinės žalos priežastis arba proga jiems patiems, arba blogas pavyzdys, galys pastūmėti pavojun kitus, arba kas kliudytų gerų dalykų ir skatinųjų netikusių skleidimą. Katalikiškoji spauda gali būti nuostabiai efektinga pateikdama Bažnyčios pažinimą ir formuodama viešąją opinią krikščioniškos principų šviesoje. Tam ji privalo išgyti geras technologines priemones, kad jos būtų tinkamos ir spausdinimas būtų šios dienos pats naujusias, modernus. Katalikai yra raginami savo katalikiškus laikraščius reguliariai skaityti ir juos remti, platinti.

Australijos vyskupai ir mūsų Australijos Lietuvių Katalikų Federacija kasmet rugpjūčio mėnesį skelbia katalikiškos spaudos mėnesių, vis iš naujo raginant tikintuosius reguliariai skaityti savo katalikišką spaudą, ją remti, platinti, kad skaitytojai pilnai pasisavintų krikščioniškąją dvasią, teisioginiai bažnytinės vyriausybės ar katalikiškų organizacijų leidžiamą ir tvarkomą, ji aiškiai skiriamą formuoti, stiprinti, skleisti viešajai nuomonei, atitinkančiai prigimties teisę, katalikų mokslą bei įstatymus, taip skleisti bei aiškinti Bažnyčios gyvenimo žinias. O tikintiesiems tebūnie nurodomas reikalas katalikiškąją spaudą skaityti, platinti, kad galėtų apie įvairius įvykius susidaryti krikščionišką nuomonę. Vatikano suvažiavimas ragino minėtiems uždaviniam vykdyti paruošti kunigus, vienuolius ir pasauliečius, kurie sugebėtų vykusiškai panaudoti tas priemones apaštalaviškai.

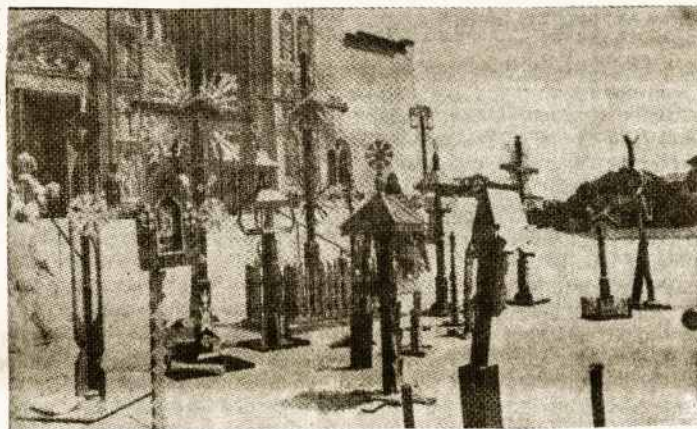
"Tėv. Aidus" leidžia ALK Federacija ir šiais Lietuvos krikščionybės 600 jubiliejiniais metais tikisi per katalikiškos spaudos mėnesį sulaukti didesnės ir žymesnės paramos mūsų laikraščiu, nes vien iš prenumeratų neišsilaiko. Visuomet yra geriau duoti negu prašyti, ir dvigubai duoda tas, kas greitai duoda. PD

(Tęsinys)

Australijos parlamentas kelio mėnesių savo rezoliucijomis viešai pareiškė nepripažįstą Lietuvos, Latvijos ir Estijos inkorporavimo į Sovietų Sąjungą. Perna vasario 28 d. Senatas priėmė taip vadinamą Baltų rezoliuciją. Didelėmis Baltų tarybos pastangomis praeitų metų rugsėjo 25 d. panašią rezoliuciją priėmė ir Atstovų rūmai. Joje parlamentas užtvirtina inkorporavimo nepripažinimą ir smerkia vokiečių ir sovietų pažeidimą Pabaltijo kraštų nepriklausomybės bei žmogaus ir tautos teisių pažeidimus, dabar ten vykdomus sovietų valdžios.

Australijos parlamentas neatstatė Lietuvos nepriklausomybės, bet jos neatstatė nė didžiausia pasaulio superjėga Jungtinės Amerikos Valstybės. Australijos delegacija Jungtinėse tautos išreiškė susirūpinimą apie dabar Pabaltijyje sovietų vykdomą prieštautinę, priešreliginę ir prieškultūrinę priespaudą. Australijos parlamentas pagal priimtą rezoliuciją kviečia vyriausybę toliau formaliai kelti Pabaltijo valstybių laisvo apsisprendimo klausimą tarptautiniuose forumuose. Visa tai įvyko Baltų tarybos pastangomis.

Šiuo laiku bendruomenei aktualus klausimas yra ruošiamas įstatymo projektas, pagal kurį Australijoje bus bandoma ieškoti į čia atvykusių imigrantų, karo metu įvykdžiusių nusikaltimus prieš žmones dėl jų rasės, religijos ar politinių įsitikinimų. Pagal spaudoje paskelbtas žinias, kal kurie jų gali būti kilę iš Pabaltijo. Panašus šios rūšies taip vadinamų karo nusikaltėlių ieškojimas jau kuris laikas yra vykdomas Jungtinėse Amerikos Valstybėse. Pasinaudodama ten įgytu patyrimu, Australijos Baltų taryba savo keliu ir Australijos lietuvių bendruomenės krašto valdyba padarė žygius atitinkamose Australijos įstatuose, kad įstatymo projekte būtų išvengta JAV pasitaikiusių klaidų. Australijos lietuvių bendruomenės krašto valdyba savo plačiame pareiškime spaudai pamatavo tai ir smulkiai paaiškino savo veiklą šioje srityje, pabrėždama, kad ši veikla yra suderinta su Baltų taryba, kitom dviem pabaltiečių bendruomenėm ir su ukrainiečiais.

Lietuviškų ornamentų medžio 35 kryžių kolekcija Vašingtone ant Marijos Nekalto Prasidėjimo šventovės laiptų, žmonėms einant į šventovę Lietuvos krikščionybės 600 metų jubiliejaus iškilimams. Kryžius iš medžio meniškai išpauštė Baltimorės lietuvių folkloro menininkų grupė. Šią nuotrauką paskelbė Melbourne katalikų savaitraštis "The Advocate" liepos 16 d.

Atsiektas tikslas

Rašo J. Mašanauskas

Iš Baltų tarybos spaudoje paskelbtų pranešimų matosi, kad ji su specifiniais klausimais kreipėsi į Australijos parlamentarų ir iš jų gavo patenkinamus atsakymus.

Kaip jos pareiškime sakoma, Krašto valdyba daro viską, ką dabartinėje politinėje atmosferoje galima padaryti. Nors tas pareiškimas buvo paskelbtas birželio pradžioje, iki šiuo spaudoje neteko matyti nė vieno straipsnio ar laiško, kritikuojančio jo argumentus, ar iškeliančio naujus, Krašto valdybos "pražiopsotus" argumentus. Abiejuose mūsų laikraščiuose pasirodė korespondencinės žinutės, miglotai kalbančios apie "nepriimtinius Krašto valdybos pranešimo punktus", "su nepasitikėjimu ir rezervuotai išklaustytais Baltų tarybos nario atsakymais" ir "prieš specialius kriminalinius įstatymus, galinčius pažeisti žmogaus teises, priimtą rezoliuciją". Vienok užmetinėjami nesiliauja, nepaisant to, kad dabartinė Krašto valdyba šią problemą "paveldėjo" peritaime Krašto tarybos suvažiavime Sydnejuje.

Spaudžiama tam tikrų grupių ir vadovaudamasi principais, kad nusikaltimas lieka nusikaltimu, nesvarbu kada ir kur padarytu, Australijos vyriausybė priėmė nutarimą, kurio nei rezoliucijos, nei memorandumai nepakeis. Tokį, tik mažiau pergalvotą sprendimą padarė Jungtinių Amerikos Valstybių vyriausybė, nepaisant daug stipresnės lietuvių bendruomenės pasipriešinimo tame krašte.

Turint galvoje Australijos parlamento priimtas rezoliucijas Pabaltijo klausimu, parlamentari žino pabaltiečių karo ir pokario metu pergyventas kančias. Memorandumai, įnešą ryšio neturinčius klausimus, stokoja santūrumo, svarių argumentų ir parašyti labai blogai angliškai, jų nepaveiks, o mūsų bendruomenei ko gero dar padarys žalos.

Australijos lietuvių bendruomenė glaudžiai veikia su kitomis pabaltiečių bendruomenėmis Baltų taryboje. Laikydami vieną frontą su ukrainiečiais, pabaltiečiai ir šią problemą išspręst sau teigiama linkme. Tik ką praėję rinkimai į Australijos valdžią parodė, kaip stoka vienybės opozicijoje nulėmė darbiečių laimėjimą. Mus suskaldžius, priešo tikslas bus atsiektas.

Pasaulio Lietuvių Jaunimo kongresas

auka. Anksčiau Melbourne šauliai Kongresui yra paaukoję \$ 1.000. G. Gužas (Melb.) Kongresui paaukojo \$ 100, tapdamas garbės rėmėju.

Aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

VI PLJK Org. Komitetas

Melbourn DLK Vytenio šaulių kuopa parėmė VI PLJK \$ 397,33

KUN. E. PUTRIMAS KALBA RADIOJ DIENRAŠČIUI

Vatikano radijo dienraštis italų kalba paskelbė visa puslapį užimantį pasikalbėjimą su lietuviu jaunu kunigu Edmundu Putrimu, kuris yra vienas iš Lietuvos Krikšto jubiliejinių iškilnių Romoje organizatorių.

Kunigas Putrimas plačiau papasakojo Vatikano radijui apie įvairius jubiliejinius renginius Ro-

moje, pradėdant arti trijų tūkstančių lietuvių maldininkų iš viso pasaulio kraštų specialia audiencija pas Popiežių ir paties Popiežiaus vadovautomis iškilmingomis Mišiomis švento Petro bazilikoje. Iškilmės buvo užbaigtos trimomis padėkos Mišiomis didžiojoje Marijos bazilikoje už arkivyskupo Jurgio Matulaičio paskelbimą palaimituojų.

Kunigas Putrimas atkreipė dėmesį, kad į Lietuvos krikšto jubiliejinės iškilmes Romoje buvo atvykusi aštuonių Lietuvos kunigų delegacija, kuriai vadovavo vyskupas Antanas Vaičius.

Kalbėtojas pažymėjo, kad Lietuvoje dar per visus metus kiekvienoje parapijoje bus rengiamos specialios pamaldos Krikšto jubiliejui atžymėti ir jubiliejiniai metai Lietuvoje bus užbaigti ateinančių metų balandžio mėnesį. Yra tikimasi, pažymėjo kunigas Putrimas, kad šiose jubiliejinių metų užbaigimo iškilmėse Lietuvoje galės dalyvauti taip pat ir delegacija iš Vakarų.

Kunigas Putrimas baigdamas pažymėjo, kad ir užsienyje Lietuvos krikšto jubiliejus bus atžymėtas įvairiuose kraštuose ir įvairiu laiku visų šių metų eigoje.

LRTV

Septintojo Lietuvos krikščionybės šimtmečio angoje

(Atkelta iš 1 puslapio)

Paskutinius kelis dešimtmečius ir mūsų dienas galime vėl lyginti su kaitria, daug pastangų reikalaujančia vasara. Bažnyčiai tenka darbuotis urbanizacijos, sekularizacijos, ateizacijos aplinkoje praretintomis gretomis. Įtemptos jėgos, žavinga ištikimybė - ir, deja, daugelio nuovargis, apsimetinėjimas netikinčiais, religinio vaikų auklėjimo apleidimas.

O kas toliau? Kurlink krypsta mūsų mintys, žengiant per septintojo krikščionybės amžiaus Lietuvoje slenkstį? Be abejo, į ateitį. Ko iš jos tikimės, kaip jai rengiamės?

II

Senovės išmintis skelbia, kad "istorija - gyvenimo mokytoja". Ji ir išpėja, ir kelią nušviečia, ir drąsina.

Istorija išpėja. Lietuva ir jos žmonės be galo daug prarado su Mindaugo laikų krikščionybės nuslopiniu. Prarado religiška, nes išorinė jėga vėl įsitvirtino jau prarandanti vidinį pajėgumą pagonybė. Prarado kultūriškai, nes izoliavosi nuo europinės kultūros viduramžių žydėjimo metu (juk tai XIII a. vidurys!) Prarado valstybiškai, nes vėl įsiūbavo kryžiaus karai, per kuriuos buvo prarasta daug žmonių ir gėrybių; norint apsiginti, prireikė dėtis vienybėn su pietų kaimynu ir tuo būdu netik daug laimėti, bet ir daug netekti. Išvada: ir šiandien, Tėvyne, nemesk Dievo kelio dėl žmonių takelių!

Visuotinė pasaulio istorija rodo, jog žlunga tautos ir valstybės, kai pašlyja jų dorovė, suyra šeimos, kai žūsta teisingumas, įsivyrąja tarpusavio vaidai. Todėl šiandien, septintojo amžiaus slenkstyje, mes šaukiame Lietuvos tikintiesiems, jos jaunimui ir visiems tautiečiams: sugrąžinkime pagarbą skautumui, ištikimai ir neardomai šeimai, blaiviams ir tyriems papročiams! Atkurkime pagarbą sąžiningam darbui, ugdykime tarpusavio pakantumą, šalinime asmeninį ir grupinį egoizmą.

Istorija nušviečia kelius. Praėjusių amžių patirtis rodo, kad Bažnyčios darbo sėkmė priklauso ne tiek nuo išorinių sąlygų, kiek nuo Dievo malonės ir pačios Bažnyčios - nuo jos narių šventumo, uolumo ir susiklausymo, nuo jų gretų švarumo ir jų meilės karščio. Todėl ir šiandien Bažnyčia su viltimi žvelgia į savo ištikimus ir darbščius kunigus, į visus nuširdžius tikinčiuosius, į geras katalikiškas šeimas, į sąmoningą tikintį jaunimą. Tai jūs, Mielieji, kasdien vykdyte mūsų visuomenėje Kristaus ir Bažnyčios darbą savo gražiu elgesiu, stropumu, žmoniškumu, nuolatine vienybe su Dievu. Ir visus, kurie jaučiate garbę būti katalikai, šiandien labai prašome branginti kasdienę maldą - bendrą šeimos maldą ir sekmadienio Mišias; labai prašome nepasitenkinti vaikystės tikėjimo žinių minimumu, bet toliau religiška šviesti ir šviesti kaip ta lietuvė motina, prieš 100 metų iš draudžiamos maldaknygės mokiusi vaikutį raides pažinti, maldą

pamilti, sąžinę sergėti... Bažnyčios ateitis - ne tik Dievo, bet ir visų mūsų - jūsų rankose!

Šiandien mes broliškai dėkojame visiems prijauciantiems Bažnyčiai - visiems, kurie dėl vidinių ar išorinių kliūčių jaučiasi negalį praktikuoti visų sakramentų, bet brangina Evangelijos vertybes, pa laiko krikščionišką dvasią elgesiu, žodžiu, kūryba; visiems, kurie savo aplinkoje remia, globoja pavienių tikinčiųjų ir visos Bažnyčios pastangas. Tėduoda, Brangieji, jums Dievas pilnai Jį surasti šiame gyvenime ir amžinybėje!

Istorija ir drąsina. Kaip visuotinė istorija, taip ir Lietuvos istorija rodo, kad Bažnyčios kelias niekada nebuvo vien rožėmis klotas. Niekada jai nestigo ir išorinių pasikėsinimų, ir nuosavų netobulumų. Bet Apvaizda visais laikais pažadindavo ir šiandien pažadina Bažnyčiai pasiaukojusių sūnų ir dukterų, įkvėpdavo ir įkvėpia jai naujų veiklos formų, padėdavo ir padeda per vergus praskaidrėti ir toliau gražiai tarnauti žmogui, tautai ir pasauliui. Ir šią dieną Apvaizda mums teikia didžiulę dovaną - naują oficialiai šventu pripažintą tautietį. Tai arkivyskupas Jurgis Matulaitis - Matulevičius - didis Bažnyčios darbininkas, didis Jėzaus ir Marijos mylėtojas, tikras šiuolaikinis šventasis ir vadas. Šiandien, šiuo pa-

čiu metu, Romoje Šventasis Tėvas skelbia jį palaimintuoju, o po dviejų savaitių, liepos 12 d., visos Lietuvos tikintieji ir ganytojai jį pagerbsime jo tėviškės bažnyčioje - Kapsuke, kur ilsisi jo palaikai, - pasisemsime jo ištvermės, vilties ir drąsos.

Per Krikšto jubiliejaus iškilmes kiekvienoje bažnyčioje pašventiname prie sienos pritvirtintą jubiliejinį medalioną. Jame - septyni kryžiai. Taip pavaizduoti iš amžių glūdumos į mūsų dienas artėjantys šeši kryžiumi pažymėti šimtmečiai, o viduryje - ką tik prasidėjęs septintasis, irgi paženklintas ant tvirtos uolos stovinčiu kryžiumi.

Taip, Brangiausieji mūsų Broliai ir Seserys! Į šiandien pradėdamą septintąjį krikščionybės Lietuvoje amžių, žengiam kryžių apkabinę džiaugsmo ir kančių keliais. Niekad jo neišsigynę, tikim: Dievas neapleis!

Jėzaus Motina Mergele, glausk vaikus šalies savos, rodyk laimėn tiesų kelią nuo kalnelio Šiluvos. Svieski mums iš Aušros Vartų gailėstingais spinduliais. Be Tavęs - kas mus užtartų, kas padėtų žengt dygliais?... Šeši šimtai metų trykšta mums gyvenimo versmė! Už tikėjimą, už Krikštą tedėkoja mūsų giesmė... - Už tikėjimą ir Krikštą Dievui Viešpačiui šlovė!

Popiežius Jonas Paulius II birželio 27 d. sveikina Telšių vyskupą Antaną Vaičių Lietuvos krikšto jubiliejaus 600 metų sukakties au-
diencijoje Vatikane.

SOVIETAI KALTINA VATIKANĄ DĖL LIETUVOS

Vatikano radijo dienraštis italų kalba liepos 9 d. laidoje atkreipia dėmesį į sovietų žinių agentūros "Novosti" paskelbtą griežtą puolimą prieš Vatikano radiją dėl jo pranešimų apie Lietuvos krikšto 600 m. jubiliejų.

Sovietinių žinių agentūra kaltina Vatikano radiją, kad savo pranešimais siekiąs suskaldyti lietuvių, gyvenančius užsienyje ir vadinamos sovietinės Lietuvos atstovus, taip pat kurstąs lietuvių katalikus kunigus pasireikšti savo nacionalistinėmis ir antisovietinėmis pažiūromis. Toje pačioje dvasioje Vatikano radijas siekia ideologiniai paveikti taip pat ir visus

Lietuvos tikinčiuosius.

Iš tikrųjų, pastebi Vatikano radijo dienraštis, Lietuvos krikšto jubiliejaus proga visuotinė Bažnyčia teisėreikšė savo dvasinę vienybę su Lietuva ir lietuvių tauta, kurią popiežius Jonas Paulius II yra pavadinęs ypatingai kilnia tauta. Šią visuotinės Bažnyčios dvasinę vienybę su Lietuva išreiškė iškilmingos pamaldos švento Petro bazilikoje birželio 28 d., kurias Jonas Paulius II koncelebravo drauge su visos Europos vyskupų konferencijų atstovais.

La'mingu sutapimu šios pamaldos įvyko tuo pačiu metu, kai ir Vilniuje buvo švenčiamas Lietu-

HOBARTAS

LIETUVIŲ STUDIJŲ SĄJUNGA

Ši sąjunga stiprina savo veiklą visomis kryptimis. Liepos 15 d. Hobarto universitete ji vėl surengė pasisekusį seminarą, po kurio nusitęsiosios diskusijos užsitęsė ilgą laiką.

Pirmininkas dr. M. R. Banks pakvietė dr. J. S. Montes nušviesti tam tikrus lietuvių mokslininkų darbus. Dr. Montes yra čilietis ir atskleidė mažai kam iš susirinkusių žinomą veiklą mažai žinomo lietuviui - prof. dr. Igno Domeikos. Tačiau Domeika Čilės valstybei yra ypač nusipelnęs žmogus, nes jo pastangomis buvo įvesta ir dabar tebegaliojanti Čilės švietimo sistema.

Ignas Domeika gimė 1801 metais Vilniaus apygardoje ir nuo 14 metų amžiaus studijavo Vilniaus universitete chemiją ir fiziką. Draugavo su poetu Adomu Mickevičium ir abu kartu dalyvavo 1830 metų sukilime prieš caro valdžią. Sukilimui nepavykus buvo priverstas gyventi išeivijoje. Sorbonos universitete baigė geologiją ir mineralogiją. Buvo pakviestas profesoriauti Čilės universitete. Santiago mieste ir prabėgo jo visas darbingas 88 m. gyvenimas.

Domeika ne tik sukūrė Čilės švietimo sistemą, bet ir universiteto administravimo ir atskirų disciplinų planą, ypač išplėsdamas griežtųjų mokslų fakultetus. Čilės universitete Ignas Domeika pasiekė vicerektoriaus pozicijos.

Organizavimo ir administravimo darbai, atrodo, nelabai kliudė jo geologiniams mokslo tyrinėjimams, nes jis išleido pačius pirmuosius geologijos veikalus Čilės šalyje. Reikia pažymėti, kad tai buvo Čilės valstybės pirmieji nepriklausomybės kūrimosi metai. Kaip ir Lietuva, Čilė turėjo pradėti kurtis iš nieko.

Už nuopelnus Čilės valstybei Domeikos vardu yra pavadintas vienas mineralas "domeikitu" ir taip pat eilė gatvių, aikštelių ir mokslinių organizacijų. E.B.

Vienos konferencijoje Amerikos delegacija aiškiai pasisakė už religijos laisvę. Kaltino Sovietų Sąjungą už religijos persekiojimą Lietuvoje. Čia suminėti nubausantieji kunigai, atimtos bažnyčios, 144 parapijos be kunigų, popiežiui neleista važiuoti į Krikšto jubiliejų.

vos krikšto jubiliejus. Ši aplinkybė taip pat paliudijo katalikiškosios Lietuvos gilius dvasinius ryšius su visomis Europos tautomis. "Visa širdimi trokštu būti su jumis", - buvo pažymėjęs Popiežius jubiliejinių iškilnių proga. "Šį troškimą nešioju savyje jau ilgą laiką. Kasdieną maldoje aplankau jūsų tėvynę. Šioje maldoje ir prisiminime drauge su manim dalyvauja ir visa Bažnyčia. Ypač Europos kontinento Bažnyčia, tęsė Popiežius, jaučiasi artima su jumis, brangūs broliai ir seserys lietuviai, kurie dėl savo geografinės padėties ir savosios istorijos priklausote šio kontinento krikščioniškųjų tautų didžiajai šeimai.

LRTV

SPAUDOS LAISVĖ IR ATSAKINGUMAS

Rašo Vyt. Pagirys

ALB delegatų suvažiavime Melbourne rugpjūčio 8-9 d.d. lietuviškos spaudos Australijoje redaktoriai galės pasisakyti dėl spaudos laisvės ir atsakingumo. Bet ten skaitytojai neturės betarpiško balso. Todėl, kol dar leidžiama, kai kurie skaitytojai norėtų pasinaudoti spaudos laisve ir čia pareikšti savo savarankišką nuomonę.

ALB Kr. valdyba savo birželio mėn. Australijos lietuvių spaudai pareiškime rašė: "Tas uždeda mūsų laikraščių redaktoriams didelę atsakomybę žiūrėti, kad jų redaguojamuose laikraščiuose nebūtų spausdinama nieko, ką mūsų priešai galėtų panaudoti prieš mus".

Nepaisydama savo patarimo redaktoriams Kr. valdyba tame pačiame pareiškime atvirai ir viešai papasakojo mūsų "priešams" savo planus, sumanymus ir būdus bei priemones juos įvykdyti.

Todėl nustebinti skaitytojai sako, jog daug geriau būtų buvę, jei Kr. valdyba ne tik savo planus ir sumanymus, bet ir tų "priešų" gynybą tiesiog ir rankas įteikusi ir iš "priešų" paprašiusi tokio pat garbingo mosto!

Jau mėnuo laiko praėjo, bet "priešo" spaudoje ne tik jų planų ir sumanymų nepasirodė, bet ten ir nebuvo padėkos Kr. valdybai už tarkim cenzūros įvedimą, nes ji jau praktikuojama taip vadinamame bendruomenės savaitraštyje.

Kr. valdyba ten pat priminė, "kad mūsų spaudą skaito ne vien lietuviai", todėl yra dar sunkiau suprasti, kodėl Kr. valdyba taip toli nuėjo. Žinoma, kas nedirba, tas neklysta, bet būtų neprotinga klaidoje pasilikti.

Toliau Kr. valdyba mokino re-

daktorius, jog "Taip pat neturėtų būti spausdinami asmeniniai užpuolimai ir nepagrįsti kaltinimai mūsų, ar kitų bendruomenių nariams".

Geriausias šio patarimo vykdymo pavyzdys buvo šalia to pareiškimo (MP Nr. 21) patalpintas Lietuvių bendruomenės Spaudos sąjungos valdybos ir Mūsų Pastogės redaktoriaus atsprašymas už beblogos valios įžeidžiančias Dr. A. P. Kabailų mintis, kurios esą su Spaudos sąjungos valdybos vedama linija nesutiko.

Įvairių minčių pilną straipsnį,

patalpintą MP Nr. 19, kai kurie skaitytojai net po keletą kartų skaitė, bet nieko piktybinio, šmeižiančio ir įžeidžiančio nerado. Jei MP redaktorius jį talpino, tai ir jis nieko nepriimtino neįžiūrėjo. Todėl taip ir liko neatsakytas klausimas: kieno čia buvo tokio aukščiausio lygio žurnalistinė etika panaudota, kuriai negalėjo įtikti net gerai žinomas, veltui visuomenei ir spaudai dirbantis žurnalistas.

Kas liečia minėtos Spaudos sąjungos valdybos liniją, tai galima sakyti, kad tai tikrai gerai išlaikyta paslaptis, nes, nesant vedamųjų oficioze, ji tik dabar staiga atsirado, bet taip ir liko daugiau

nepaaiškinta. Įdomu būtų žinoti, ar tokią liniją priėmė šios sąjungos nariai?

Kai išseivijos spaudos laisvė varžoma ir įvedama linijos, kai mūsų vadovybių organai, tarkim sėdėdami stikliniuose rūmuose, bijo viešos kritikos, tai atrodo, kad spaudos gyvastingumai nesirūpinama ir gal net nesąmoningai bandoma prilygti tarybiškai lietuviškai spaudai, kurioje apie organus, kaip ir apie mirusius, tik gera arba nieko.

Nežiūrint šių pergyvenimų dėl spaudos laisvės ir atsakingumo, skaitytojai ir spaudos darbuotojai dar nenusimena, nes Australijoje yra du lietuviški savaitraščiai, bet ne abudu oficioziniai.

Prancūzijos - Vokietijos ašis

Rašo Dr. J. Kunca

Europiečiai pradėjo galvoti apie savo apsigynimą nuo galimo rusų puolimo po atitraukimo Š. Amerikos branduolinių raketų. Mat, tada senoji Vakarų Europa stovėtų prieš beveik tris kart didesnes rusų ir jų satelitų karines pajėgas. Kadangi Maskva noriai išnaudoja susilpnėjusius ar beginklius frontus, pavojus Europos saugumui žymiai padidėtų po pasirašymo minėtos sutarties, kuri yra reikalinga Gorbačiovo planų vykdymui.

Europa pasimokius iš netolimos praeities, netiki, kad Š. Amerika dėl jos užpuolimo pradėtų atominį karą. O patekti į marksistinę vergovę europiečiai nėra pasiryžę. Čia kilo gera mintis sujungti vokiečių ir prancūzų ginkluotą jėgą, kad atbaidyti Maskvą nuo panašios avantiūros. Vokiečiai turi didžiausią ir geriausią armiją Va-

karų Europoj. Prancūzija - atominis ginklas. Gal dabartiniu laiku tų ginklų kiekis nėra pakankamas, bet su bendru vokiečių - prancūzų darbu ir stipria V. Vokietijos ekonomija, šita spraga būtų greitai užpildyta. Europiečiai ko gero galėtų pasigaminti dar geresnes raketas, karo lėktuvus ir tankus bei priešlėktuvinius ir prieš-tankinius ginklus.

Militariniai savystovė Europa turėtų ir daug svaresnį politinį balsą pasaulio reikalų sprendime, nes iki šiol ji privalėjo nusilenkti Š. Amerikos reikalavimams kaip tik dėl to, kad jos saugumas priklausė nuo amerikiečių malonės. Kadangi Vašingtonas dažnai daro politines klaidas dėl didelės žydu-

įtakos šitam krašte, reališkesnė Europos politika padėtų išvengti panašių apsirikimų, ypač Artimuose Rytuose.

Sitokiai buvusių priešų karinei sąjungai pritaria 63% prancūzų ir dabartiniai abiejų kraštų vadai. Gaminamas vokiečių - prancūzų suprojektuotas karinis malūnsparnis ir prancūzų kariniai daliniai dalyvauja bendruose karo pratimuose su savo kaimynais, nors Prancūzija ir nepriklauso Š. Atlanto Paktui. Taigi yra lyg ir pradžia karinio bendradarbiavimo.

Jei minėta sąjunga būtų realizuota, Prancūzijos gynimo linija būtų Elbės upė. Bendros kariuomenės vadas būtų prancūzas. Trumpai keista prisimenant gabumą vokiečių maršalų ir generolų. Bet tai greičiausiai dėl taktinių sumetimų, kad negąsdinti rusų germanų karinės galybės atgimimu. Be to, atominės raketos yra Prancūzijoje ir prancūzai nori turėti šio-kią tokią kontrolę jų pavartojimo atveju.

Vokietijai reikalinga tokia karinė sąjunga ir dėl to, kad ten yra labai mažas gimimų skaičius. Dėl to Vokietijai greitai nebūtų galima išlaikyti pusmilioninę kariuomenę dėl jaunų vyrų stokos.

Vokietijos ir Prancūzijos karininkai skubiai mokosi vieni kitų kalbas. Greičiausiai ir puskarininkiai darys tą patį. Tokia maišyta kariuomenė galėtų būti karinė jėga, su kuria Maskva turėtų rimtai skaitytis. Toks nemalonusas galėtų įvykti dėl pačios Sov. Sąjungos kaltės: iniciatyvos susitarti su Amerika dėl atominų raketų atitraukimo iš Europos.

Naujos karinės jėgos atsiradimas Rusijos pašonėje tikriausiai sukels rūpestį Kremliaus vadams. Iki šiol jie turėjo reikalą tik su tolimą Š. Amerika, kurią gerai pažinojo ir galėjo tiksliai atspėti, kada Vašingtonas reaguos į rusų agresiją vien nedrąsiu protestavimu. Nauja jungtinė europiečių jėga ir jos reakcija Maskvai liks, bent kurį laiką, nežinoma mįslė.

Aišku, kad Š. Amerika liks toliau stiprus Europos užnugaris ir su ja Maskvai reikės skaitytis tiek planuojant imperijos plėtimą, tiek ieškant ekonominės ir technologinės paramos.

Nebūtų nuostabu, kad Rusija nuspręstų geriau likti su atominėmis raketomis, negu priversti Europą prie Prancūzijos - Vokietijos militarinės sąjungos.

Inkvizitoriai Amerikos Senate

Rašo Alb. Pocius

Birželio ir liepos mėn. Amerikos Senate vyksta keistas, į inkvizicinį teismą išvirtes apklaušinėjimas, kur pulkininkas Oliver North yra kaltinamas, kad pardavus Izraelyje buvusius Amerikos ginklus Iranui, jis gautus pelno 10 mil. dolerių neatidavė Izraeliui arba neįsikišo į kišenę, kaip kiti kad padarė, bet perleido Nikaragvos rezistentams kovoti prieš komunistus.

Senatorių supratimu tai baisus nusikaltimas padėti Amerikos draugams kovoti prieš komunizmą. Kaip tai galima daryti be Maskvos ir Jeruzalės pritarimo. Baisus skandalas. Žiūrint per televiziją į senato "liaudies teismą", darosi klaidus vaizdas. Barzdoti ir su slaviškais pavardžių galūnėmis svetimtaučiai, teisia tikrą Amerikos patriotą už tai, kad jis norėjo išgelbėti savo tėvynę nuo komunistų šamokslu, ją iš visų pusių apsupti "liaudies respublikomis" ir po to visai sunaikinti. Amerikos apsupimo šamokslas nėra naujas dalykas. Taip komunistus mokino pats Leninas prieš 70 metų, bet tik dabar susidarė sąlygos tai vykdyti.

Trumpai pažvelkime į to viso įvykio istoriją. Amerika, norėdama apsaugoti savo ir arabų kraštų alyvos instaliacijas, buvo suorganizavusi "Delta Force" - rinktinių vyrų dalinius, kurie pavojaus metu turėtų užimti ir apsau-

goti alyvos ir degalų pristatymą Amerikai ir Vakarų Europai. Kad pavojaus metu ar kilus karui nereikėtų ginklus vežti per vandenynus, Izraeliui pasiūlius, ten buvo sudaryti ginklų sandėliai penkių divizijų apginklavimui, maždaug 5 milijonų dol. vertės.

Izraelio valstybė norėdama išsilaikyti daro viską kas tik įmanoma, kad arabai ašiniai savo tarpe kariauti ir paliktų jų jauną valstybę ramybėje. Dabar vykstant karui tarp Irano ir Irako, buvo pastebėta, kad Iranui trūks ta ginklų ir karas gali nelaiku įsibaigti. Tada Amerikos "draugai" įkalbėjo amerikiečius, kad ginklus reikia perduoti Iranui, kad jie ir toliau galėtų kariauti iki paskutinio arabo.

Amerikos vyriausybė jausdama, kad jie yra vienos mažos valstybės satelitas, nužėmintai priėmė šį klaidingą patarimą ir ginklai išvažiavo į Iraną, o doleriai pasiliko Tel Avivo banke. Ginklai buvo perduoti su pelnu. Vieni tą pelną pervedė sau į Šveicarijos bankus, kiti privačiai susitvarkė, bet vienas padorus pulk. Oliver North gautąjį 10 mil. dol. pelną pervedė ne į savo sąskaitą, bet perleido Contra partizanams kovoti prieš Nikaragvos komunistus.

Apie tai sužinojo komunistų draugai ir Amerikos spauda, ku-

rie pagal įsakymą pakėlė didelį triukšmą. Jie pajuto, kad yra gera proga atsikratyti Amerikos prezidentu Reagan, kuris Sovietų Rusiją vadina "Evil Empire" - blogo imperija. Jiems prieš keletą metų pasisekė pašalinti Nixon, nes jo draugai gelbėdami savo kailį visas kaltes suvertė prezidentui. Šį kartą išėjo priešingai. Senato inkvizitoriai nesurado išdavikų, kurie savo kaltes suvertę ant prezidento galvos ir padėtų senatoriams ir svetimtaučių spaudai, pagal Maskvos planą, pašalinti tvirtą komunizmo priešą prezidentą Reagan.

Pulk. Oliver North pareiškė senato inkvizicijos komiteto pirn. Danieliui: "Aš negaliu jums pateikti visų dokumentų apie suteiktą paramą antikomunistinei rezistencijai, nes jau sekančią dieną Nikaragvos komunistinė valdžia viską žinos, o Amerikos spauda smulkiausiai viską aprašys. Tada daug nekaltų žmonių, kurie kovoja prieš komunistinę vergiją, labai skaudžiai nukentėtų".

Iš tikrųjų, šiandien Maskvai nebereikia samdyti šnipų, kurie vogtų slaptus dokumentus. Amerikos spauda ir televizija viską smulkiai aprašo ir dar TV ekrane parodo. Amerikos spauda ir televizija tiesiog lenktyniauja, kurie iš jų paskelbs daugiau valstybinių paslapčių ir, kurie labiau suniekins demokratinę santvarką ir savo prezidentą.

(Nukelta į 6 puslapį)

Prisimenant A. A. J. Normantą

Vartydamas Geelongo Lietuvių Kroniką 1948-1978 metų, radau daug straipsnių, kuriuose yra paminėtas mūsų geelongiškis J. Normantas. 1951 m. gruodžio 15 d. Normanto iniciatyva buvo suauktas steigiamasis Mažosios Lietuvos bičiulių draugijos susirinkimas, kurį atidarė pats iniciatorius J. Normantas. Susirinkimas nutarė įsteigti Geelonge Mažosios Liet. bičiulių draugijos skyrių, kuris suruošė Klaipėdos krašto prie Lietuvos prijungimo ir Dr. Vydūno minėjimą. Platino Vak. Vokietijoje leidžiamą "Keleivį", o jam sustojus eiti, nustojo ir draugija egzistavus.

1952 m. sausio 26 d. susirinkimui pasiūlė statyti Geelonge namus visiems pabaltiečiams kartu. Tai buvo tikrai pasiūlymas.

Buvo nuolatinis parengimų ar susirinkimų dalyvis. Daug rašė įvairiuose lietuvių laikraščiuose, išrinktas į įvairius komitetus, sirgalius dėl kultūrinio gyvenimo Geelongo lietuvių tarpe ir kitur. Ypač pagarboje laikė ir vertino mūsų filosofą, rašytoją, poetą — dramaturgą, muziką, pedagogą, kultūrininką Vilių Vydūną ir buvo jo pasekėjas. Kitiems gal atrodė keistas J. Normanto gyvenimas, bet visi vienodi mes negalime būti. Nevalgė mėsos, nenaudojo jokių svaigalų, buvo didelis vegetaras.

Paruošė pakvietimą laikraščiuose dėl vedybų (vienišoms moterims ir vienišioms vyrams), rašė tuo reikalu ir kalbėjo Krašto tarybos suvažiavime, be to Melbourne Apyl. pirmininką ragino, kad sumanytą pradėtų vykdyti.

Savo patarimais ir įvairiomis idėjomis tiems, kurie norėtų, kad

jų martelės ir ženteliai pramoktų lietuviškai, siūlė, kad sekmadieniais Melbourne prieš ar po pamaldų apžiūrėtų N. Butkūno spaudos kioską. Ten tarp daugelio plokštelių matysite tarptautinio kalbos instituto JAV išleistą lietuvių kalbos 20 pamokų plokštelę. Klausant tų pamokų ir kartu skaitant yra geriausia priemonė mokytis lietuviškai. Žinoma, ne visi jo gražūs pasiūlymai buvo įgyvendinti.

Rėmė lietuviškas organizacijas ir daug aukojo Tautos fondui ir kt. Siūlė daug gerų knygų užsakyti ir skaityti. Buvo nuolatinis bibliotekų skaitytojas ir viskas ji domino, daug skaitė literatūros, buvo išsilavinęs žmogus, apskaitęs, įdomus pašnekovas ir visokiom temom galėjai su juo pasikalbėti.

Senatvėje pasiliko vienišas, visokios negalios skverbėsi į jo organizmą, buvo ramaus būdo, lankydavosi Geelongo ir Melbourne lietuvių parengimuose.

Skaudi ir netikėta mirtis išplėšė iš mūsų gyvųjų tarpo, netekome tauraus lietuvių, išsilavinusio žmogaus. Mūsų širdyse tegu lieka apie J. Normantą tik geriausi ir gražiausi prisiminimai.

J. Normantui mirus jo pagerbimui vietoj gėlių aukojo Lietuvių Bendruomenės namams šie asmenys, melbourniškiai: inž. K. Lynikas \$ 10, Lipčius \$ 10, geelongiškiai: M. Davaiga \$ 20, A. Jakubauskas \$ 20, O. Shrederis \$ 10, R. Skerienė \$ 5, V. Aukštietis \$ 5, M. Kymantas \$ 5, B. Starinskiene \$ 5. Visiems aukotojams nuoširdus ačiū.

Geelongo Apylinkės Valdyba

A. A. Zenonas Kryžius

Mielas Tėveli,

Tu visą laiką laikeisi toks stiprus kaip ažuolas ir niekam neparodei savo skausmų ar ateities baimės. Mama juto, kad Tu buvai pasikeitęs, bet nežinojo, kaip Tau palengvinti.

Buvo sunku matyti Tave taip nusilpusį ir bejėgį. O Tu mums sakei, kad nereikia rūpintis. Bet aš manau, kad Tu jautei, jog jau nebelgai čia būti — ir tik palaukėi iki mudvi su mama parvažiuosim namo iš ligoninės, ir ramiai užmerkei akis.

Tave mylinti duktė Irena

Prie karsto atsisveikina Valentinas Čižauskas

Yra knyga. Ir knygą tą regėjom: Kiekvieno ten pradžia ir pabaiga. Zydriųjų kūdrų gūlbem ir aukštiejiems tarėjim Ten gali parašyti: Jau pabaigol. gana.

Taip ir mūsų mielo Zonono gyvenimo knyga praeitą šeštadienį buvo užbaigta.

Daug ten visko buvo prirašyta: ir linksmy, ir liūdny dienų, ir skausmo, ir džiaugsmo. Kvepėjo laisvos tėvynės laukai, žydėjo pavasario pievos ir noko auksinės kviečių varpos.

Bet naukėsi vakarai, ir audros debesys ritosi juodais sūkuriais. Praūžė audra, bet vėl nauji rūpesčiai, kiti vargai. Iškelia vai su savo miela Onute tremtinio keliais. Pradžugino šeimos židinį dukters Irenos ir sūnaus Algjo krykštavimai. Rodos ir lengviau dirbti ir kurtis vėl iš naujo svečioje žemėje.

Bėga laikas kaip srauni pavasario upė. Atsidusai pagaliau lengviau ir sakai dabar tai pailsėsim pajūriais, pažuvausim. Bet nežinojai, kad didysis dangaus Žvejys jau rengėsi užbaigti tavo knygą.

Ligos patale gulėdamas dar buvai pilnas vilties ir nepraradai tvirtumo. Ir šį šeštadienį ligoninėje tik vos kelias minutes prieš užbaigiant rašyti savo knygą, raminau mylimą žmoną Onutę ir

dukra Ireną, kad nesirūpintų tavimi, o kad jos tik laimingai namo parvažiuotų.

O tu jau buvai visai arti amžinojo džiaugsmo ir sielos akimis matei:

Ir vėl diena — ir upė ten, ir medis ten dauvoja.
Ir paukštis, irgi vėjas, irgi vis balsiau...

Sustojau aš po Viešpaties dangum aukštuoju:

Klausau — klausau — ir neatsiklausau.

Klausaisi tu dangaus angelų amžinosios giesmės, ir taip ramu, taip gera. O čia užgesinta tavo televizija, tuščia tavo kėdė prie jos — ir čia ramu, tik išsiskyrimo skausmas žmonos, dukros, sūnaus širdyse.

Mes visi giminės, draugai ir pažįstami jungiamės su jais į benlirą malda, kad lengvesnis būtų jiems ir mums šis laikinasis netekimas.

INKVIZITORIAI AMERIKOS SENATE

(Atkelta iš 5 puslapio)

Maskvos agentai įsifiltravę į svetimtaučių spaudą, gana gudriai išnaudodami ten esančią spaudos laisvę, viešai skelbia valstybines paslaptis, griauia vyriausybės autoritetą ir ruošia dirvą pasaulinei revoliucijai. Jie labai norėjo pašalinti prez. Reagan, bet dėka pulkininko Oliver North nepalaužiamos laikysenos tai nepasisekė.

Liepos 12 d. senato inkvizicinio "Investigacijos komiteto" nariai: Arthur Liman, John Niels, Lee Hamilton ir Peter Rodino su apgailėstavimu pareiškė, kad greičiausia jiems nepavyks pašalinti prezidentą.

Amerikos laikraščiams užklausus savo skaitytojus ar pulk Oliver North sako teisybę, apie 66 procentai atsakė, kad jis sako teisybę. Už savaitės vėl pakartojus užklausimą, jau 68 procentai pasakė, kad jie pulk. North laiko herojum. Daug senatorių pastebėjo, kad visuomenės nuotaikos krypta pulk. North naudai, pradėjo nuo to inkvizicinio teismo atsiminti, nes bijo per sekančius rinkimus prarasti balsus. Pasiliko tik visai užkietėję visokie Piotrai ir Rodinai, kuriems Amerikos interesai visai nerūpi.

Amerikoje nuo komunistinio teroro pabėgusius terorizuoja OSI teismai, o savus patriotus taro senato inkvizitoriai. Baigiant norėtusi paklausti: Kur eini Ameriką?

PIGIAUSIOS KELIONIŲ KAINOS Į UŽJŪRIUS

Į Lietuvą ir atgal nuo	\$ 1.485
Iš Lietuvos ir atgal nuo	\$ 1.840
Į Europą ir atgal nuo	\$ 1.340
Į Europą per Kanadą nuo	\$ 1.650
Į Londoną per JAV nuo	\$ 1.500
Į Paryžių ir atgal nuo	\$ 1.395
Į Kanadą ir atgal iš Sydney	\$ 1.250
Į Kanadą ir atgal iš Melb.	\$ 1.340
Į Europą - atgal (per Tokijo)	\$ 1.550
Į Niujorką ir atgal iš Melb.	\$ 1.383
Į Indiją ir atgal nuo	\$ 920
Į Bali 9 d. atostogos nuo	\$ 780
Į P. Ameriką ir atgal (iš Syd.)	
nuo	\$ 2.100
Aplink pasaulį nuo	\$ 1.550

- Į Lietuvą ir atgal per Tokijo, Belgradą, Varšuvą, Amsterdamą, Frankfurtą, Kopenhagą — arba per Helsinkį į Taliną laivu arba traukiniu į Leningradą.
- Iš Varšuvos į Vilnių ir atgal traukiniu (važiuoja kasdien).
- Vilniuje leidžia būti tik 5 naktis (6 dienas) viešbutyje LIETUVA.
- Keliaukite Qantas, Canadian Pacific, KLM, Luftansa, Continental, Singapore Airlines, Japan Airlines ir taip pat TAA, ANSETT Australijoje pigiausiomis kainomis per akredituotą IATA, AFTA kelionių biurą.
- Užpildau dokumentams blankus nemokamai vykimui į Lietuvą ir giminėms iš Lietuvos, taip pat vizoms angliškai ir rusiškai.
- Parūpinu draudimą, kelionės čekius, viešbučius ir t.t.
- Bilietus išrašom vietoj. Jūsų kelionės sėkmingumo garantija yra mūsų IATA akreditavimas visoms lėktuvų kompanijoms ir pinigai laikomi Trust Account.

Kreipkitės pas ALG. ŽILINSKĄ tiesioginiai, laišku arba telefonu.

CONCORDE INTERNATIONAL TRAVEL

(Akredituota IATA, AFTA)

541 KING STREET, WEST MELBOURNE (prie Liet. Namų).
Telef. 329 6833. Vakaraš 583 4258.

Melbourn Dainos Sambūris maloniai kviečia visus pabendrauti ir pasilinksinti

LINKSMOJE VAKARONĖJE

MELBOURNO LIETUVIŲ NAMUOSE

rugpjūčio 1 d. 7 val. vak.

Programa, vakarienė, loterija, šokiai.
Stalai užsisakomi pas J. Petrašiūniene, tel. 232 5034.

LAUKSIME!

Melbourn Dainos Sambūris

IŠ MŪSŲ PARAPIJŲ

MELBOURNAS

Pavergtųjų Tautų Ekumeninės pamaldos St. Patrick katedroje rugpjūčio 2 d., sekmadienį, 2 val. p.p. Eisena su vėliavomis prie katedros rikiuojasi pusę valandos anksčiau. Po pamaldų 4 val. vyks Pavergtųjų Tautų koncertas Dallas B-books salėje, kuri nuo katedros tik kelios minutės pėsčiomis

Gyvojo Rožančiaus nariai rugpjūčio mėnesį meldžiasi už lietuvių katalikų spaudos darbuotojus.

Už Bolii Bunevičių Mišioms aukojo: P. Alešiūnienė, B. Aukštuošienė, E. J. Balčiūnai, S. Budrevičienė, A. Bužinskas, M. Kliukas, Z. G. Mackevičiai, J. B. Oželiai, L. Padgurskis, J. A. Petrauskai, N. Simonelis, R. S. Smitas.

Už Izoliną Tamulevičienę Mišioms aukojo: P. Adamavičienė, P. Alešiūnienė, J. Balbata, E. J. Balčiūnai, Z. A. Barilai, E. V. Čižauskai, J. Erminienė, V. V. Kasperaitis, G. Z. Mackevičiai, M. Mackevičienė, J. Makšimienė, J. B. Oželiai, L. V. Petrusevičiai, J. Z. Pranckūnai, L. A. Ramanauskai, L. Samsonienė, J. O. Skimbirauskai, S. R. Smitas, E. V. Stankevičiai, J. B. Tamošiūnai, E. V. Urmeliai, J. M. Vaitkai, A. Volkienė, V. M. Ziogai.

A. A. Izolinos Tamulevičienės atminimui "Tėviškės Aidams" aukojo \$ 20 M. L. Opanavičiai.

Už Zenoną Kryžių Mišioms aukojo: A. Z. Barilai, H. Baškienė, E. V. Čižauskai, D. Čižauskienė, S. Grybienė, V. A. Griksėliai, Aldona ir Vl. Hinrichsen, M. Igaunienė, J. T. Jurgelaičiai, R. J. Juškevičiai, R. Klimienė, Pr. G. Lazutkai, K. Lynikas, P. Mažylis, Zita ir I. Pervom, B. K. Poška, L. A. Ramanauskai, A. V. Sakalauskai, Mėta Sich, M. Sodaitienė, S. Steponavičienė, M. S. Tamašauskai, J. B. Tamošiūnai, J. M. Vaitkai, J. M. Venckai, V. J. Zitkevičiai.

Už Praną Beutnerį Mišioms aukojo dukterys: Marytė Igaunienė ir Mėta Sich.

Kazys Alseika, 68 m. mirė namuose Morningtone liepos 23 d. Laidojamas Morningtone liepos 27 dieną.

Petras Vaitkus, 76 m., mirė Prince Henry ligoninėje liepos 24 d. Laidotuvės pratomos ketvirtadienį. Sekti "The Sun" skelbimą.

Už Praną Pažerecką šv. Mišios bus aukojamos jo mirties dieną rugpjūčio 4-tą. Šį atminimą daro jo žmona Stefa ketvirtose vyro mirties metinėse.

MELBOURNAS

DAIŅŲ IR TAUTINIŲ ŠOKIŲ FESTIVALIS

Puikią programą atlieka pavergtųjų tautų šokėjai ir dainininkai, jų tarpe mūsiškiai, rugpjūčio 2 d., sekmadienį, 4 val. p.p. Dallas Brooks salėje. Bilietų kainos \$ 7 ir \$ 4 moksleiviams. Užsakymai telefonu: 857 5854. Verta į šį grandiozinį festivalį vesti kuo daugiau draugų ir australų, kad jie pažintų geriau rytų europiečius ir liktų jų pusėje. Ta proga kalbės prof. G. Blainey.

SEMINARAS

Rugpjūčio 5 d. bus svarbus seminaras Ukrainiečių namuose, 5 Russel St., Essendon. Kalbės: senatorius J. Short, Michel O'Connor, Dr. Colin Rubinstein, Dr. Lawriwsky ir t.t. Kaina su užkandžiais \$ 15. Užsiregistruoti tel. 850 3809 arba 857 5854.

Dr. J. Kunca

PENSININKAMS !

Ruošiama 3-jų dienų išvyka į Mildurą kitą mėnesį, rugpjūčio 26,27 ir 28 dienomis. Kelionė ir 2-jų dienų nakvynė motelyje kainuos tik \$ 95, įskaitant ir pusryčius. Plauksime ir Murray upės laivu bei pamėginsime savo laimę naujuose klubuose. Kviečiami dalyvauti visi.

Užsirašyti pas V. Sidabrą arba skambinti telef. 830 5084. Užsirašant įmokama \$ 20 depozitas.

Pensininkų Valdyba

A. A.

IZOLINA TAMULEVIČIENĖ

Liepos 16 d. Melbourne mirė Izolina Tamulevičienė, 62 m. amžiaus. Palaidota liepos 21 d. Springvale kapinėse.

Izolina Tamulevičienė - Brantaitė iš Kybartų. Vokietijoje, Kasel tovykloje susipažino Stasj Tamulevičių ir čia susituokė. Australijoje Tamulevičiai pradėjo sustojo Perth, o vėliau persikėlė į Melbourną. Čia jie puikiai susitvarkė ir augino sūnelį Šarūną, kuris dabar jau sukūręs šeimą ir augina savo vaikus.

Izolina nepratus skūstis sveikata, bet kartą jau buvo operuota, išimta tulžis. Ir šį kartą nelabai skundėsi, bet manė, kad ką yra netinkamo užvalgius. Kai ji pasirodė pas daktarą, šis tuoj ją nusiuntė į ligoninę tyrimam. Čia jos jau nepalaido. Rado, kad jos širdis yra bloga ir reikia operuoti. Tą pačią dieną buvo operuota, bet nuo operacinio stalo nepakilo.

Rožančius buvo kalbamas sekmadienio vakare prie dviejų karstų - Izolinos ir jos pusseserės vyro Boliaus Bunevičiaus, kuris veik tuo pačiu metu mirė.

Antradienį, liepos 21 d., Izolinos karstas lietuvių bažnyčioje. Žmonijai veik kaip sekmadienį. Po Mišių palydėta į Springvale kapines. Sermenys buvo Tamulevičių namuose, kur Izolina gyveno. Čia ji dar prisiminta malda. Liko vienišas jos vyras Stasys ir sūnus Šarūnas su šeima.

Amžiną jai atilsį.

pv.

TAUTOS FONDAS

A.A. Vincas Ribačiauskas savo Testamente Lietuvos Laisvės Izdui paliko \$ 2.000. Čekį įteikė jo žmona Stasė Ribačiauskienė. Ačiū. Geelonge mirus A.A. Jonui Normantui, jo pagerbimui aukojo Tautos Fondui Melbourno LKVS Ra-

movė \$ 20, po \$ 10 A. Lipčius, inž. K. Lynikas, \$ 5 A. Zvirblienė.

Nuoširdžiai dėkojame visiems aukotojams už finansinę paramą Lietuvos laisvinimo darbams.

TF Atstovybė Melbourne

MIRĖ BOLIUS BUNEVIČIUS

Liepos 14 d. Dandenong ligoninėje mirė Bolius Bunevičius, 65 m. amžiaus. Palaidotas New Cheltenham kapinėse.

Bolius Bunevičius dzūkas, gimęs Punoj. Į Vokietiją pasitraukė gana jaunas, tik 22 m. amžiaus. Vokietijoje susipažino Anelę Brantaitę ir ją vedė. Į Australiją atvyko jau ne vienas ir pastoviai įsikūrė Melbourne. Čia augino puikią šeimynėlę - Vyta, Reginą ir Ričardą. Vaikai ne tik užaugo, bet sukūrė ir savo šeimas. Boliaus žmona Anelė pradėjo skūstis inkstais. Po keletos operacijų ji mirė (1984). Po to Bolius pasijuto vienišas ir pavargęs. Taip jis nusikėlė gyventi pas savo dukros šeimą, pas Stasj ir Reginą Oželius. Nuotaika jo nesitaisė, bet pradėjo skūstis skrandžiu. Šiaip jis daug nedejavo, bet kai pasidarė labai blogai, tai pasiskundė. Buvo nuvežtas į Dandenong ligoninę, kur netrukus ir mirė. Pasidarė jam didelis kraujopūdis, kuris jį ir nukankino.

Rožančius buvo sekmadienio vakare, liepos 19 d.

Pirmadienį, liepos 20 d. Boliaus karstas lietuvių bažnyčioje. Po Mišių palydėtas į New Cheltenham kapines, kur prieš trejetą metų palaidota ir jo žmona Anelė. Taip du karstai liko ilsėtis toje pačioje duobėje.

Sermenims iš kapinių dar buvo artimieji susirinkę Reginos ir Stasio Oželių namuose, kur paskutines dienas ir Bolius praleido.

Amžiną jam atilsį.

pv.

A. A. IZOLINAI TAMULEVIČIENEI

mirus, jos vyrą Stasj, sūnų Šarūną su šeima ir gimines giliai užjaučiame ir kartu liūdime.

A. Volkienė ir Raimondas Volkas

A. A. BOLIUI BUNEVIČIUI

mirus, nuoširdžiai užjaučiame gilaus skausmo prislėgtus: jo mylimą dukrą Reginą, žentą Stasj su šeima ir visus gimines.

A. H. Petrauskai
Gražina ir Kęstutis Ramanauskai
Nijolė Juozapaitienė

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ PAMINKLO STATYMO ORGANIZAVIMO KOMITETAS

V. Martišius, J. Kovalskis, Eva Kubbos, Dr. M. Vingilis.

Aukotojai po \$ 300 Dr. K. Bagdonavičiai, K. O. Makūnai, Dr. B. T. Vingiliai, po \$ 100 O. Baužienė, V. M. Bukevičiai, \$ 20 A. Gučiuvienė. Visiems aukotojams nuoširdus ačiū.

Čekius ir laiškus prašau adresuoti:

"Australian - Lithuanian Bicentennial Gift".

Lithuanian Club,
16-18 East Terrace,
Bankstown, NSW, 2200.Dr. B. Vingilis
Komiteto narys lešų telkimui

P A D Ė K A

Reiškiu gilią padėką visiems, kurie mane lankė ligoninėje ir namuose. Ypatinę padėką dr. Šarkiui, kuris daug padėjo ligos metu.

Ačiū draugams bei pažįstamiems, kurie užjautė prieš ir po operacijos. Dėkoju už gėles, linkėjimus raštu bei žodžių greičiau pasveikti ir sustiprėti.

R. Skerienė

AUKOS RELIGINEI ŠALPAI

(Tęsinys)

Latrobe Valley per ALK Federacijos įgaliotinę V. Koženiauskienę: \$ 20 Veronika Koženiauskaitė Rosato, \$ 15 S. Šabrinskas, po \$ 10 G. Baleiša, V. Grigonis, V. Koženiauskienė, P. Petniūnas, J. Šeštokas, po \$ 5 V. Ališauskas, V. Bučys, A. J. Šabrinskas, K. Šimkūnas, A. Vaišnys. Viso \$ 110.

Perthe per ALK Federacijos įgaliotinę B. Steckį: \$ 15 A. Stralčiūnienė, po \$ 10 Pertho Ramovė, B. Steckis, \$ 8 Nijolė Robert Weedon, \$ 7 R. Steckis, po \$ 5 E. Jaudėgienė, J. Jaudėgis, O. Liutikienė, A. Steckienė. Viso \$ 70.

Sale per ALK Federacijos įgaliotinę E. Eskirtienę aukojo: \$ 20 A. E. Eskirtai, po \$ 10 A. K. Matukevičiai, V. Norkus, po \$ 5 V. Balisevičius, V. Čižauskienė, Dalia Valytė Ellison, O. Vitkauskienė. Viso \$ 60.

Sydney per ALK Federacijos įgaliotinę A. Vinevičių aukojo: \$ 40 Jonas, Elzbieta (pavardė neišskaitoma), \$ 25 Gyvojo Rožančiaus būrelis, \$ 20 V. Račiūnas, J. M. (pavardė neišskaitoma), po \$ 10 P. Andriukaitis, R. Dičiūnas, A. Giniūnas, J. Makūnas, A. Kutka, J. Sakalauskas, J. J. Skuodai, po \$ 5 K. Ankus, K. M. Eirošiai, E. Dryža, J. Gatavičius, Gyvojo Ro-

žančiaus būrelis, Grybų šeima, V. O. Jonušai, A. J. Mikutavičiai, A. Šutas, P. Tallat Kelpša, A. Vinevičius, \$ 4 L. A. Kramiliai, po \$ 2 M. Ališauskienė, N. Butkienė, A. Laukaitis, P. Laukaitis, J. Nauzdžius, M. Vaškevičienė (toliau neišskaitoma). Viso \$ 261. **Per prelatą P. Butkų** aukojo: \$ 100 p-rel. P. Butkus, \$ 50 A. J. \$ 20 Jonas Abromas, po \$ 10 E. D. Bartkevičiai, A. Kapočius, B. Ropienė, po \$ 5 E. Badauskienė, J. Daubaras, L. Jagačiauskienė, V. Juzėnienė, L. A. Kramiliai, J. Mickienė, P. E. Nagys, Z. A. Pauliukėnai, K. Ridikienė, \$ 4 Preikšai, po \$ 2 A. Pauliukonis, Storpirštis. Viso \$ 253. **Per įgaliotinę S. Abramavičių** aukojo: \$ 37 Pensininkų klubas, \$ 40 V. Šlitteris, po \$ 20 S. O. Abramavičius, Iz. Daniškevičius, O. Jarmalavičius, S. A. Monvidai, A. Savickienė, \$ 11 Ad. Laukaitis, po \$ 10 E. D. Bartkevičius, V. Juzėnienė, V. Laukaitis, J. Makūnas, J. A. Mikutavičius, A. Mišeikis, L. Pukys, J. J. Zakaruskas, po \$ 5 A. Dičiūnas, J. Gatavičius, E. Lašaitis, E. Maurusevičius, K. Pelurytis, Pensininkas, E. Slonskis, po \$ 4 J. M. (toliau neišskaitoma), A. Čekauskas, S. Šaparas, \$ 2 K. Ankus. Viso \$ 317. Sydney iš viso \$ 831.

Ne visų aukotojų pavardės sąrašuose buvo išskaitomos. Nekarotota tų aukotojų pavardžių, kurie anksčiau Tėviškės Aiduose buvo paskelbti. Bendra šio Vajaus aukų suma \$ 6.877,18.

Visiems įgaliotiniams, aukų rinkėjams ir dosniems aukotojams nuosirdžiai dėkojame. Suaukota suma persiunčiama į Lietuvos Katalikų Religinės Šalpos centrą Brooklyne.

ALK Federacijos Valdyba

TĖVIŠKĖS AIDŲ LOTERIJA

G A L I M A L A I M Ė T I :

1. Spalvota TV 34 cm. GOLDSTAR, naujas G.Z. Mackevičių dovana.
2. Stereo 'Cassette Recorder' SANYO, 4 garsiakalbiai - LKM Dr-jos ir V. Koženiauskienės dovana
3. V. Jeršovo medžio drožinys - žvakidė.
4. V. Miliausko medžio drožinys - kryžius
5. F. Alf. Ročių medžio inkrustacija, paveikslas.
6. Irenos Jokubauskienės paveikslas, aliej.
7. Elektrinis sieninis laikrodis - A. Volkienės dovana.
8. Radijo ir laikrodis.
9. Setas 12-kai žmonių - peilių, šakučių, šaukštų, specialaus nerūdijamo metalo, gražioje dėžėje - dovana S. Ribačiauskienės. (Bilietė šis laimikis dar neįrašytas).

Bilietus platina Federacijos Valdyba Melbourne sekmadieniais prieš pamaldas, kitur Federacijos įgaliotiniai.

Bilietai po \$ 1, visa knygutė 10 bilietų \$ 10.

Loterijos traukimas bus 1987. 9. 6 - Tautos šventės minėjimo dieną Liet. Namuose Melbourne pietų metu.

Bandykite laimėti — PAREMKIME SAVO SPAUDĄ !

ALK Federacijos Valdyba

ATSIŪSTA PAMINĖTI

Aidai, Nr. 1, 1987. Kultūros žurnalas. Redaktorius Leonardas Andriekus OFM, 361 Highland Blvd. Brooklyn NY 11207. Leidžia Tėvai Pranciškoniai kas ketvirtis metų. Metams Garbės prenumerata US \$ 30. Turinyje: Lietuvos krikščionys, Šv. Kazimiero paveikslo Vi duklės bažnyčioje ikonografinė kilmė, Architektūros evoliucija ir technologinis postmodernizmas, Lietuviai gydytojai Amerikoje 1900-1912, Iš minties ir gyvenimo ir kt.

Baltic News, June, kas ketvirtis metų išeinąs žurnalas, kurį leidžia HELLP draugija Hobarte. I puslapyje pristatoma Nijolė Sadūnaitė, viena iš labiausiai žinoma Pabaltijo žmogaus teisių gynėja. Nijolė Zvirzdinas surado savo dėdės žudiką pulkininką Petrą Raslaną, sovietų pakeltą net į Religinį reikalų tarnybą Vilniuje. Kita lietuvių nuotrauka iš Sibiro, vandenį vežant su šunimis per ledynus iš Lenos upės, kaip eskimas ir daugiau įdomių žinių ir nuotraukų iš persekiojamos Lietuvos, Latvijos ir Estijos. Žurnalas išsiunčia vien iš aukų, australams aiškiai atverta akis, kokie sovietų darbai, persekiojant okupuotą Pabaltijo valstybių žmones. Adresas: Baltic News, PO Box 272, Sandy Bay Tas. 7005.

Pasaulio Lietuvis, birželis - liepa. Redaktorius Bronius Nainys. Turinyje: Kalantos aukos prasmė ir reikšmė, LKB Kronikos Nr. 72 apžvalga, Lietuvių tautos gynimasis nuo vokiečių kolonizacijos, Bendruomenė po 15 metų, Zydai Lietuvos rėmuose, Švietimas ir auklėjimas, Pasaulio lietuvių jaunimas, Krikščionybės jubiliejai, lėšos ir tautinė savigarda, nuotraukų ir iš Australijos Lietuvių Dienų Sydnejuje.

LIETUVIŲ RADIO

VALANDELĖS

ADELAIDE 5EBI - FM šeštadieniais nuo 9 v. iki 10 v. ryto.

CANBERRA 2XX ketvirtadieniais 7.30 val. vak.

MELBOURNE 3EA sekmadi. 11 val. ryto. pirmadi. 6.30 val. p.p.

SYDNEY 2EA šeštadieniais 10-11 val. prieš pietus.

BRISBANE 4EB kiekvieną ketvirtadienį 4.30 val. vak.

PERTH 6NR kas trečią antradienį 6.30 val. vak.

FILMŲ PASAULYJE

PLĖSŪNANČIOS PIETŲ AMERIKOS DŽIUNGLESE

Beskraidydami aukštų laipsnių amerikiečių kariškiai dingo Pietų Amerikos džunglėse. Nutarta juos gelbėti. Štai grupė rinktinių vyrų, puikiai ginkluotų, patyrusių kovotojų. Vienetui vadovauti pakviestas labai tvirtas Arnold Schwarzenegger, kuris gyvenime jau yra laimėjęs 13 pasaulinių premijų kaip geriausiai muskulų išvystęs, žinomas sėkmingų filmų pirmaeilis aktorius: "Happy Anniversary and Goodbye", "Stay Hungry", "Conan the Barbarian" ir kt. Jis yra austras, gimęs Graze, Austrijoje. Kelių knygų autorius.

Iš malūnsparnio nuleisti toli džunglėse jie suranda teroristų stovyklą, staigiais sprogdinimais, parinktais šaudymais juos visus sunaikina, net malūnsparniu bandžiusius pasprukti rusus (girdėti rusiški pasikalbėjimai).

Užduotis baigta, nes ieškoti vyrai atrasti baisiai nužudyti. Kaip vystysis ir baigsis filmas, kai tikslas atsiektas, o čia, tikrai žiūrėjimo pradžia?

Vos pradėjus žygiuoti atgal, kažin kas užpuola, sunaikina vieną jų vyrą. Zuvimo vietoje teranda kraujo dėmių, nors viskas įvyko sekundėmis. Kas nužudė, sunaikino gerai ginkluotą kareivį?

Atsargiai žvalgydami slenka tolyn. Kažin kas medžių šakose sujudą, lyg šešėlis dingsta. Visa grupė šaudo ton pusen, granatos, kulkos net medelius iškąpoja, aplinkiniai krūmai sunaikinti, bėga žiūrėti - nieko. Išsigąsta ne tikai jie, bet ir nelaisvės varoma kautynėse paimta ispaniškai kalbanti mergina, vėliau pradėjusi ir angliškai kalbėti.

Du žvalgai pastebi tolimesnio medžio šakose kažin kokią figurą. Nori matomą apsupti, iš abiejų pusių paleisti šūvius, sunaikinti. Bet keistas tvarinys pastebi vieną karį, paleidžia spindulius, karys krinta negyvas, o paslaptinas tvarinys dingsta.

Po truputį jie pradeda suprasti, kad juos puola kažin koks tvarinys iš kitos planetos, kurio nema kulkos, o sužeistas tuoj pasiūdo. Atrodo, jis maitinasi gyvūnų mėsa, šiuo kart žmogiena. Kautynėse visus išžudo, pabėga tik mergaitė ir Schwarzenegger vos gyvas išgelbstimas.

Parašė Jim Thomas ir John Thomas. Direktorius John McTieran. Filmavimui vadovavo australietis Donald McAlpine. Šiame filme jis gerai pasireiškė. Įdomi Alan Silvestri muzika, jis taip pat muziką sukūrė lietuvių Zemeckio (Zemeckio) režisuotam, pagarsėjusiam filmui "Back to the Future".

Algirdas Gustaitis

R A Š O T E T E S T A M E N T A ?

Skirkite dalį "Tėviškės Aidams!"

Mintimi šventa ten investuokite save.

Kur Dievas ir Tėvynė šaukia.

Būk apaštalas spaudos "Tėviškės Aidams!"